

کد سند: FR-۵۲۱-۰۰۵

عنوان گزارش: **تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵**

کد گزارش: ۹۵ A-۰۱۲-۰۰۶

طبقه بندی گزارش: استفاده در حوزه های مربوطه

هدف گزارش: تجزیه و تحلیل و مقایسه بودجه شهرداری مشهد طی سالهای ۱۳۹۱

لغایت ۱۳۹۵

منابع اطلاعاتی: تفریح بودجه سالهای ۹۱ تا ۹۳- آلبوم بودجه سالهای ۹۴ و ۹۵

تهیه گزارش: شرکت داده پردازی آماری اطمینان شرق - فرشچی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

جمهوری اسلامی ایران
معاونت برنامه ریزی و توسعه
وزارت کشور، شهرداری مشهد

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۲ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

به نام خدا

فهرست مطالب:

فصل ۱: مقدمه، چکیده و مساله ها	۵
۱-۱- مقدمه	۵
۲-۱- تعاریف و مفاهیم	۷
۳-۱- چکیده	۱۰
۴-۱- مساله ها	۱۲
فصل ۲: تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵	۱۳
۱-۲- کلیات بودجه شهرداری مشهد	۱۴
۲-۲- منابع بودجه	۱۹
۳-۲- مصارف بودجه	۳۶
۴-۲- سهم کدهای درآمدی ساختمانی در درآمدهای عمومی	۴۶
۵-۲- مصارف بودجه به تفکیک برنامه ها	۴۷
۶-۲- بهای فعالیتهای در حوزه های مختلف	۵۰
۷-۲- جزئیات اعتبارات هزینه ای و مصارف به تفکیک سطوح عملیاتی برنامه (برنامه، فعالیت و عملیات)	۵۷
فصل ۳: پیشنهادات	۶۷
۱-۳- کیفیت داده ها	۶۷
۲-۳- پیشنهادات برای اصلاح بانکهای اطلاعاتی و اقلام آماری	۶۷

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۳ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

فهرست جداول:

- ۱: خلاصه منابع و مصارف شهرداری مشهد (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۱۴
- ۲: منابع درآمدی، سرمایه ای و مالی به تفکیک بخش ها در کل شهرداری و سازمانها طی سالهای ۹۳ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۱۹
- ۳: درآمدهای عمومی شهرداری مشهد به تفکیک سرفصل های اصلی آن طی سالهای ۹۱ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۲۰
- ۴: وضعیت درآمد در سرفصل های اصلی و زیر کدهای آن طی سالهای ۹۱ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۲۵
- ۵: وضعیت درآمد در هر یک از کدهای درآمدی شهرداری مشهد طی سالهای ۹۱ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۲۶
- ۶: میزان واگذاری دارایی های سرمایه ای طی سالهای ۹۳ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۳۰
- ۷: میزان واگذاری دارایی های مالی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۳۳
- ۸: مصارف بودجه شهرداری طی سالهای ۹۳ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۳۶
- ۹: میزان هزینه های عمومی شهرداری طی سالهای ۹۱ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۳۶
- ۱۰: سهم هر کدام از فصول هزینه های عمومی در بودجه ۹۵..... ۳۸
- ۱۱: جزئیات هزینه های عمومی طی سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۳۹
- ۱۲: جزئیات هزینه های عمومی طی سالهای ۹۱ تا ۹۳ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۴۱
- ۱۳: میزان تملک دارایی های سرمایه ای طی سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۴۲
- ۱۴: سهم هر یک از فصول تملک دارایی های سرمایه ای در بودجه ۹۵..... ۴۳
- ۱۵: وضعیت تملک دارایی های مالی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۴۴
- ۱۶: میزان درآمد کدهای درآمدی ساختمانی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۴۶
- ۱۷: مصارف بودجه شهرداری به تفکیک ۲۱ برنامه در سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۴۷
- ۱۸: مصارف بودجه به تفکیک بخش های اصلی آن طی سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۴۹
- ۱۹: بهای فعالیتها در هر کدام از حوزه ها، معاونت ها، مدیریت ها و ادارات طی سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۵۰
- ۲۰: جزئیات اعتبارات هزینه ای و مصارف به تفکیک سطوح عملیاتی برنامه در سالهای ۹۴ و ۹۵ (ارقام بر حسب هزار ریال)..... ۵۷

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۴ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

فهرست نمودارها:

- تصویر ۱: نمودار میزان منابع طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۱۵
- تصویر ۲: نمودار بخش های اصلی منابع بودجه طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۱۵
- تصویر ۳: سهم هر کدام از بخشها در منابع بودجه سال ۹۵..... ۱۶
- تصویر ۴: نمودار میزان مصارف بودجه شهرداری طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۱۷
- تصویر ۵: نمودار مقایسه ای بخش های اصلی مصارف بودجه طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۱۷
- تصویر ۶: نمودار سهم هر کدام از بخش های اصلی مصارف در بودجه سال ۹۵ شهرداری..... ۱۸
- تصویر ۷: نمودار مقایسه ای درآمد های عمومی طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۰
- تصویر ۸: نمودار مقایسه ای میزان درآمد ناشی از عوارض عمومی طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۱
- تصویر ۹: نمودار مقایسه ای میزان درآمد ناشی از عوارض اختصاصی طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۲
- تصویر ۱۰: نمودار مقایسه میزان بهاء خدمات و درآمدهای موسسات انتفاعی شهرداری طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۲
- تصویر ۱۱: نمودار مقایسه ای درآمد حاصل از وجوه و اموال شهرداری طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۳
- تصویر ۱۲: نمودار مقایسه ای میزان کمک های اعطایی دولت و سازمانهای دولتی طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۳
- تصویر ۱۳: نمودار مقایسه ای میزان اعانات و هدایا و داراییها طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۲۴
- تصویر ۱۴: نمودار سهم هر کدام از سر فصل های اصلی درآمدی در بودجه ۹۵ شهرداری..... ۲۴
- تصویر ۱۵: نمودار مقایسه ای میزان واگذاری دارایی های سرمایه ای طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۰
- تصویر ۱۶: نمودار مقایسه ای میزان منابع سرمایه ای طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۱
- تصویر ۱۷: نمودار مقایسه ای میزان منابع حاصل از فروش اموال منقول و اسقاط طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۱
- تصویر ۱۸: نمودار مقایسه ای میزان منابع حاصل از فروش اموال غیر منقول طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۲
- تصویر ۱۹: نمودار سهم هر کدام از بخشها در منابع بودجه سال ۹۵ شهرداری..... ۳۲
- تصویر ۲۰: نمودار مقایسه ای میزان واگذاری دارایی های مالی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۳
- تصویر ۲۱: نمودار مقایسه ای میزان منابع حاصل از تسهیلات داخلی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۴
- تصویر ۲۲: نمودار مقایسه ای میزان منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت و صکوک طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۴
- تصویر ۲۳: نمودار مقایسه ای مازاد درآمد بر هزینه طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۳۵
- تصویر ۲۴: نمودار سهم هر یک از بندهای واگذاری دارایی های مالی در بودجه ۹۵..... ۳۵
- تصویر ۲۵: نمودار مقایسه ای میزان هزینه های عمومی شهرداری طی سالهای ۹۱ تا ۹۵..... ۳۷
- تصویر ۲۶: نمودار سهم هر کدام از فصول هزینه های عمومی در بودجه ۹۵..... ۳۸
- تصویر ۲۷: نمودار میزان تملک دارایی های سرمایه ای طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۴۲
- تصویر ۲۸: نمودار سهم هر کدام از فصول تملک دارایی های سرمایه ای در بودجه ۹۵..... ۴۳
- تصویر ۲۹: نمودار مقایسه ای میزان تملک دارایی های مالی طی سالهای ۹۳ تا ۹۵..... ۴۴
- تصویر ۳۰: نمودار سهم بخش های مختلف تملک دارایی های مالی در بودجه ۹۵..... ۴۵
- تصویر ۳۱: نمودار مقایسه ای میزان مصارف بودجه به تفکیک ۲۱ برنامه در بودجه ۹۵..... ۴۸

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۵ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

فصل ۱: مقدمه، چکیده و مساله ها

۱-۱- مقدمه

داناترین مردم کسی است که آینده را بهتر ببیند. امام علی (ع)

بر اساس اصل پنجاه و دوم قانون اساسی کشور، قانون بودجه سالیانه کشور هر ساله توسط دولت تهیه و در مجلس شورای اسلامی تصویب و برای اجرا ابلاغ می گردد. بودجه به عنوان بیان مالی عملیات دولت، مهمترین سند دولتی است که دستگاههای اجرایی را در دستیابی به اهداف سند چشم انداز و برنامه ای توسعه کشور و انجام اثربخش وظایف خود یاری می رساند.

در همین راستا اهمیت سند بودجه در یک ارگان عمومی همانند شهرداری بسیار زیاد می باشد و شاید بتوان گفت مهمترین عاملی است که باعث حرکت شهرداری در نیل به اهداف از پیش تعیین شده می باشد. «بودجه» که در حقیقت عنصری حقوقی- فنی- مالی به حساب می آید ارتباط بین شهر و شهرداری را در قالب قانون و مقررات مالی و اصول پذیرفته شده برقرار می سازد و به موجب این قرارداد است که شهردار به نمایندگی از طرف شهرداری متعهد می گردد با نظارت مستقیم و غیر مستقیم شورای اسلامی شهر درآمدهای طبقه بندی شده و بودجه شده را با رعایت کامل مقررات وصول و در پی آن هزینه های مصوب را در قالب فصول و مواد هزینه با رعایت کامل مقررات پرداخت نماید.

بنابراین «بودجه» در شکل نوین آن نه تنها یک ابزار مدیریت محسوب می گردد بلکه از اهم موضوعات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و نیز مدیریت شهری محسوب شده و اهمیت آن چشمگیر، روزافزون و غیر قابل انکار است. زیرا شهرداری باید با عنایت به محدودیت درآمدهای و نیازهای نامحدود شهری، برنامه های جاری و عمرانی خود را در قالب بودجه تنظیم و اجرا نماید.

باید گفت که بودجه و بودجه ریزی در شهرداری های کلان شهرها قدمتی دیرینه دارد. به موجب دستورالعمل "طرز تنظیم بودجه و تفریح بودجه شهرداریها" که در اجرای ماده ۲۵ آیین نامه های مالی شهرداری مصوب تیرماه ۱۳۴۶ بوسیله وزارت کشور تهیه و به کلیه شهرداریها ابلاغ شده است، شهرداریهای کشور در حال حاضر از نظام بودجه ریزی برنامه ای برخوردار می باشند.

طبق این ماده، بودجه شهرداری ها باید بر اساس برنامه میان مدت عمرانی تنظیم شود که فرآیند تنظیم آن به صورت شناخت وضع موجود، آینده نگری، پیش بینی درآمدها، پیش بینی سهم اعتبارات جاری و عمرانی، تعیین اهداف نهایی، تدوین استراتژی ها و سیاستها، تعیین طرح ها و پروژه ها، زمان بندی اجرا و در نهایت تصویب مراجع است.

بودجه در شهرداری مشهد نیز همه ساله تهیه و به تصویب شورای اسلامی شهر می رسد و به قدرت می توان گفت که شهرداری مشهد از جمله معدود شهرداری هایی در کشور است که موفق به پیاده سازی بودجه ریزی عملیاتی شده است.

در این گزارش به تجزیه و تحلیل اطلاعات بودجه ۵ ساله شهرداری مشهد، از سال ۹۱ تا ۹۵ می پردازیم. این نکات را در سراسر این گزارش مد نظر داشته باشید:

۱. از آنجایی که برای هر سال هم بودجه مصوب، هم اصلاح بودجه و هم تفریح بودجه داریم، در این گزارش قطعی ترین و دقیق

ترین سند بودجه هر سال مورد استفاده قرار گرفته است. یعنی در سالی که تفریح بودجه موجود بوده، به جای بودجه مصوب

سازمان بهداشت
و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۶ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

از تفریغ بودجه استفاده شده است و در سالی که اصلاح بودجه موجود بوده، به جای بودجه مصوب، از سند اصلاح بودجه استفاده شده است.

۲. در تمامی جداول این گزارش ارقام بر حسب هزار ریال می باشد.

با توجه به وجود اصطلاحات تخصصی و خاص در این گزارش، در بخش تعاریف نسبت به ارائه تعاریف اصطلاحات اقدام شده است. در پایان امید است این گزارش تحلیلی بتواند نقش خویش را در تصمیم گیری های آتی ایفا نماید و با دریافت پیشنهادات و انتقادات شما، در آینده گزارشات بهتری ارائه گردد.

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۷ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

۱-۲- تعاریف و مفاهیم

از آن جایی که بودجه امری تخصصی و فنی است، برای استفاده بهتر از این گزارش، قبل از هر چیز لازم است به تعاریف و مفاهیم زیر، هر چند به طور خیلی خلاصه و گذرا، پردازیم. این تعاریف باعث ایجاد درک یکسان در خوانندگان این گزارش خواهد شد.

۱-۲-۱- بودجه:

بودجه آئینه تمام نمای کلیه برنامه ها و فعالیت های یک سازمان برای یک سال مالی به شمار می رود. واژه بودجه در ابتدا به معنی کیف چرمی حاوی صورت مخارج و درآمد های دولت، و بعدها به معنی صورت مخارج و درآمدهای دولت و یا یک سازمان به کار رفت.

اگر بخواهیم تعریفی برنامه ای از بودجه داشته باشیم، باید گفت:

بودجه، برنامه مالی دولت و یا یک سازمان برای یک سال مالی است که حاوی پیش بینی درآمدها و سایر منابع تامین اعتبار و برآورد هزینه ها برای انجام عملیاتی است که منجر به حصول به اهداف قانونی می گردد.

۱-۲-۲- بودجه بندی:

بودجه بندی فرایند تخصیص منابع محدود به نیازهای نامحدود و استفاده بهینه از منابع می باشد.

۱-۲-۳- اصول بودجه:

بودجه دارای اصول زیر می باشد:

اصل سالانه بودن بودجه - اصل جامعیت - اصل وحدت بودجه - اصل شمولیت یا تفصیل - اصل تخصیص و عدم تخصیص - اصل انعطاف پذیری بودجه - اصل تخمینی بودن درآمدها - اصل تحدیدی بودن هزینه ها - اصل تعادل

۱-۲-۴- هزینه های جاری:

هزینه های جاری در مقابل دریافت کالاها و خدماتی که برای اجرای عملیات و وظایف جاری سازمان دولتی ضروری است، هزینه می شود. که معمولا شامل هزینه های پرسنلی و هزینه های اداری می باشند.

۱-۲-۵- هزینه های سرمایه ای:

مخارجی هستند که موجب ایجاد یا افزایش اموال و دارائی های ثابت می شود. و شامل انواع زیر می باشد: خرید ساختمان، خرید زمین، خرید ماشین آلات، خرید کالای مصرف نشدنی، سرمایه گذاری در بخش های عمومی و خصوصی و ...

۱-۲-۶- پرداخت های انتقالی:

مخارجی است که به صورت یک طرفه از جانب دولت یا یک سازمان به افراد و واحدهای مختلف پرداخت می شود. و شامل انواع زیر می باشد: بازپرداخت اصل و فرع بدهی ها و وام های دریافتی، کمک های بلاعوض به بخش خصوصی، پرداخت دیون سالهای قبل و

۱-۲-۷- طبقه بندی عملیاتی (برنامه ای):

عنوان گزارش:

تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵

صفحه ۸ از ۹

کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵

تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸

در این طبقه بندی، اعتبارات و هزینه های دولت و یا سازمان با توجه به هدف آنها، به صورت وظایف، برنامه ها، طرح ها و فعالیت های مختلف پیش بینی می شود. که شامل عناوینی مانند امور - فصل - برنامه - فعالیت و طرح، می گردد.

۱-۲-۸- مراحل بودجه (سیکل بودجه):

۱- تهیه و تنظیم و پیشنهاد بودجه

۲- تصویب بودجه

۳- اجرای بودجه

۴- نظارت و کنترل بودجه

۱-۲-۹- تفریغ بودجه:

تفریغ از نظر لغوی یعنی فارغ ساختن، و تفریغ بودجه در اصطلاح مالی فراغت از بودجه و یا نتیجه ای اجرای بودجه است. هدفهای تفریغ بودجه عبارتست از:

۱- کنترل عملیات گذشته، ۲- فراهم نمودن اطلاعات لازم برای برنامه ریزی های آینده، ۳- مقایسه اعتبارات مصوب با هزینه شده، ۴- ارزیابی توانایی دولت و یا سازمان در انجام وظایف خود

۱-۲-۹- انواع بودجه بندی:

بودجه شامل انواع زیر می باشد:

۱- بودجه متداول، ۲- بودجه ریزی افزایشی، ۳- بودجه برنامه ای، ۴- بودجه عملیاتی.

که اخیرا بودجه ریزی عملیاتی مورد توجه و اقبال قرار گرفته است.

۱-۲-۱۰- بودجه عملیاتی:

بودجه ای است که بر اساس وظایف، عملیات و پروژه هایی که بخشهای مختلف یک سازمان یا یک ارگان تصدی آن را بر عهده دارند، تنظیم می شود. در مقایسه با بودجه برنامه ای، باید گفت که بودجه عملیاتی هم راهنمایی کننده و هم کنترل کننده است.

۱-۲-۱۱- کسری بودجه:

کسری بودجه زمانی وجود دارد که مخارج از درآمدها بیشتر باشد. که راههای تامین مالی کسر بودجه؛ دریافت وام از منابع داخلی و خارجی، انتشار اوراق مشارکت می باشد.

۱-۲-۱۲- سیر تکوین بودجه:

بودجه به عنوان ابزار کنترل

بودجه به عنوان ابزار مدیریت مالی

بودجه به عنوان ابزار برنامه ریزی

بودجه به عنوان ابزار رهبری (استراتژیک)

۱-۲-۱۳- دارایی های سرمایه ای:

دارایی سرمایه ای عبارتست از همه اموال ملموس سازمان که در جهت رسیدن به اهداف سازمان از آنها استفاده می شود و نمی توان به راحتی و در یک دوره فعالیت سازمان به وجه نقد تبدیلشان کرد. انتظار می رود منافع حاصل از دارایی های سرمایه ای فراتر از مدت یکسال باشد. زمین، ساختمان، ماشین آلات نمونه هایی از دارایی های سرمایه ای هستند.

۱-۲-۱۴- واگذاری دارایی های مالی:

<p>صفحه ۹ از ۹ کد مدرک: FR-۵۲۱-۰۰۵ تاریخ تهیه گزارش: ۹۵/۰۲/۱۸</p>	<p>عنوان گزارش: تحلیل بودجه شهرداری مشهد از سال ۹۱ تا ۹۵</p>	 <p>جمهوری اسلامی ایران معاونت برنامه ریزی و توسعه مدیریت کسب، تحلیل و ارزیابی کسب</p>
---	--	---

منظور فروش اوراق مشارکت، استقراض از سیستم بانکی، استفاده از وام ها و تسهیلات خارجی و امثال آن است.

۱-۲-۱۴- تملک دارایی های مالی:

منظور بازپرداخت اوراق مشارکت، پرداخت تعهدات پرداخت نشده سال های قبل و امثال آن است.

فرهیخته گرامی:

به دلیل تعهدی که به حفظ و امانت داری در مدارک و اطلاعات شهرداری مشهد داریم، قادر به ارائه اطلاعات در مابقی گزارش نیستیم. در صورت نیاز می توانید فایل کامل گزارش را از مدیریت آمار شهرداری مشهد به ایمیل amar@mashhad.ir درخواست نمایید.

هدف ما از ارائه این فایل معرفی خدمات تحلیل آماری شرکت داده پردازی آماری اطمینان شرق و گسترش فرهنگ استفاده از تحلیل های آماری برای تصمیم گیری مدیران کشور بوده است.

برای تماس با ما:

تلفن دفتر شرکت در بلوار قرنی مشهد: ۰۵۱۳۷۲۶۷۳۵۶ - همراه: ۰۹۱۵۵۱۳۶۱۲۹ (فرشچی)

کانال تلگرام: www.telegram.me/spss_iran